

Jak navýšit míru recyklace polystyrenu v ČR? Workshop nabídl konkrétní řešení

Ročně se v Evropě spotřebuje zhruba 2,2 mil. tun pěnového polystyrenu (EPS), v Česku to loni bylo 47,8 tis. tun. Přestože se jedná o 100% recyklovatelný materiál, podíl recyklace v tuzemsku se pohybuje kolem 50 %. V cestě za naplněním recyklačního potenciálu mu totiž brání řada bariér.

Sdružení EPS ČR ve spolupráci s Českou technologickou platformou PLASTY proto zorganizovalo dne 28. 5. v Kralupích nad Vltavou workshop EPS a cirkulární ekonomika III., kde za účasti státní správy, výrobců, recyklátorů, odpadových společností, zastupitelů měst a obcí i soukromých firem proběhla diskuse o možných řešeních výzev, se kterými se odvětví v oblasti recyklace potýká. Dále byly představeny příklady dobré praxe v oblasti třídění a recyklace odpadního obalového polystyrenu od občanů, z retailu, od samospráv, sběrných dvorů a dotřídovacích linek, které se v minulých letech realizovaly.

Pěnový polystyren je univerzální materiál s pestrými škálami využití. Nejvíce se používá ve stavebnictví, konkrétně při zateplování budov. Dále se užívá jako obalový materiál, nejčastěji k balení elektrospotřebičů nebo např. k přepravě zdravotnických zásob. Jeho předností jsou především tepelně izolační vlastnosti, odolnost proti vlhkosti, stlačení a nárazům. V rámci Evropy se ho ročně spotřebuje 2,2 mil. tun.¹ Vůbec největším evropským spotřebitelem je Německo, na druhém místě figuruje Polsko. Lze předpokládat, že v Evropě se ročně vyprodukuje přes 500 tis. tun odpadu z EPS², jeho největšími producenty jsou Německo, Francie a Itálie.

V ČR loni vzniklo 4,6 tis. tun odpadu při spotřebě 47,8 tis. tun. Zhruba 3 tis. tun

pocházelo z obalů a 1,3 tis. tun z polystyrenových odřezků vzniklých při zateplování budov, zbývající část je poté z demolice a dekonstrukcí. EPS je objemný a lehký materiál, a proto se i při relativně nízké hmotnosti nejedná o zanedbatelné množství. Právě díky tomu, že je z 98 % tvořen vzduchem, má nízkou uhlíkovou stopu a lze ho velmi dobře recyklovat. Sdružení EPS ČR se zavázalo EU, že se do roku 2025 pokusí dosáhnout 50% míry recyklace v tuzemsku, což se podařilo splnit. Míra recyklace za minulý rok se pohybovala lehce přes 50 %. Do roku 2030 si Sdružení EPS ČR klade za cíl dosáhnout 55% míry recyklace.

Workshop EPS a cirkulární ekonomika III.

Po 3 letech zorganizovalo Sdružení EPS ČR ve spolupráci s Českou technologickou platformou PLASTY v Technoparku Kralupy nad Vltavou další workshop, kterého se již tradičně zúčastnili zástupci celého hodnotového řetězce pěnového polystyrenu, obcí, státní správy i odpadových společností. Cílem byla výměna informací mezi jednotlivými účastníky, pochopení systému, definování kroků pro jeho zlepšení a analýza toho, jak se od posledního setkání v roce 2022 situace posunula.

Hlavní bariéry, které stojí v cestě zvýšení míry recyklace EPS v ČR

Politické

Jedná se zejména o potřebu zlepšení evidence materiálových toků a koncepční podporu recyklace ze strany státu. Za poslední 3 roky, i díky aktivitám, které Sdružení EPS ČR realizovalo ve spolupráci s Cyrkl, EKO-KOM a dalšími, došlo k výraznému zlepšení v evidenci materiálových toků. Dalším krokem je vytvoření metodiky MŽP,

které by v budoucnu mělo být schopno vykazovat oficiální množství zrecyklovaného EPS v Česku. To by významně pomohlo všem našim snahám v oblasti cirkulární ekonomiky.

Ekonomické

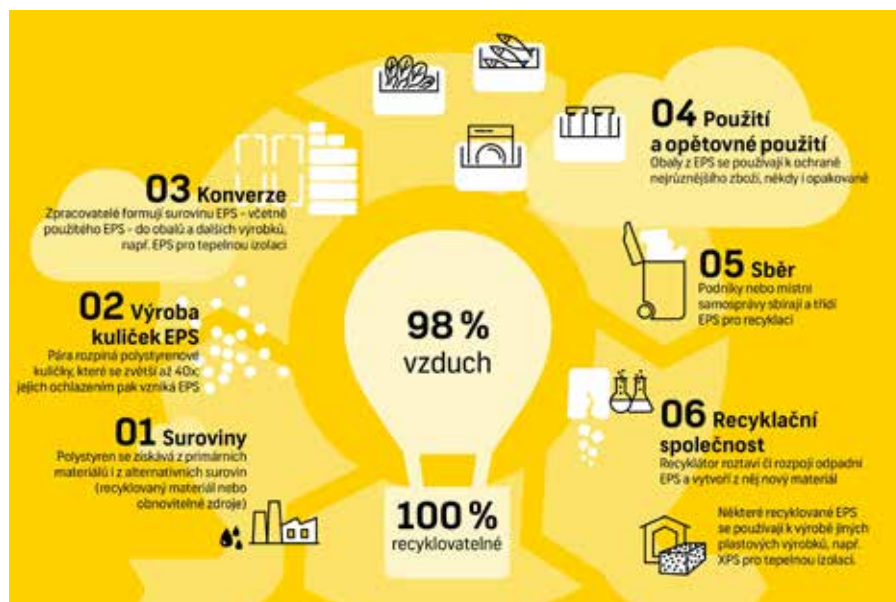
Jednou ze zásadních bariér byly nízké poplatky za skládkování, které se v posledních letech stále navyšují, což by mohlo motivovat k vyšší míře recyklace. Další výzvou je drahá přeprava objemného materiálu. To lze vyřešit tzv. zkompatováním do bloků, čímž se výrazně zmenší objem odpadního polystyrenu. Na workshopu proběhla diskuse mezi zástupci obcí a státní správou ohledně možné finanční podpory na zakoupení kompaktorů. Veškeré dotační programy na podobné účely jsou totiž založeny na minimálním množství zrecyklovaného materiálu vyjádřeně-

SDRUŽENÍ EPS ČR

Sdružení EPS ČR (www.epscr.cz) je národní profesní organizace založená v roce 1998 s cílem podporovat a koordinovat vývoj aplikací z pěnového polystyrenu (EPS), podílet se na tvorbě norem, kontrolovat kvalitu výrobků z EPS, poskytovat konzultace v oblasti výroby a použití výrobků a aplikací z EPS, zvyšovat bezpečnost výrobků z EPS a podílet se na úsporách energie. Sdružení reprezentuje většinu dodavatelů a zpracovatelů EPS v České republice. Jde o firmy, které celkově zaměstnávají přes 1000 pracovníků a ročně zpracují více než 47 tisíc tun EPS. Sdružení EPS ČR je také členem Evropského sdružení výrobců EPS (EUMEPS).

”

Pro úspěšnou recyklaci je klíčové, aby nebyl polystyrenový obal moc znečištěný.



Životní cyklus EPS

ho jeho hmotností. To je ale u EPS vzhledem k jeho nízké objemové hmotnosti (14–25 kg/m³) téměř nemožné. Zde by pomohla změna podmínky pro objemné a velmi lehké materiály založené na minimálním zpracovaném objemu (m³). Řešením by mohlo být např. spojení několika obcí, které by si kompaktor pořídily společně a rozložily si tak mezi sebe poměrně vysoké vstupní náklady.

Sociální

Zde se jedná především o nedostatečnou znalost problematiky a předsudky ze strany veřejnosti. I díky pravidelným edukačním kampaním Sdružení EPS ČR se povědomí o recyklovatelnosti materiálu mezi veřejností v posledních letech strmě zvyšuje. Zejména Vánoce jsou ideálním obdobím na to, poukázat, jak nakládat s obaly z dárků, které si Češi rozbalí pod stromečkem.

Technologické

Pro úspěšnou recyklaci je klíčové, aby nebyl polystyrenový obal moc znečištěný. Separovaný sběr do speciálních nádob, který probíhá například v Kralupech nad Vltavou či v Letohradě, proto dává z hlediska zachování čistoty materiálu největší smysl. Bohužel trend doby je opačný, stále více dochází k multikomoditnímu sběru, při kterém je větší šance, že se EPS znečistí o zbylé materiály (kovy, nápojové kartony atd.). Po 3 letech fungování speciálních nádob na separovaný sběr polystyrenu v Kralupech nad Vltavou lze konstatovat, že míra znečištění dosahuje zhruba 5 %. Jinými slovy, 95 % vytríděného obsahu putuje k recyklaci.

Legislativní

V diskusi zaznělo, že přední český recyklátor vyváží 100 % recyklátu do zahraničí, jelikož v tuzemsku po materiálu není, i kvůli lehce vyšší ceně oproti nové surovině, poptávka. To by se mělo změnit s evropskou legislativou PPWR (Packaging and Packaging Waste Regulation / Nařízení o obalech a obalových odpadech), která vejde v platnost v roce 2030. Ta pojednává o tom, že plastové obaly by měly obsahovat minimálně 35 % recyklátu. Pozitivní tedy je, že kapacity i infrastrukturu k takovému množství v ČR již máme, a až legislativa vejde v platnost a po materiálu bude na trhu poptávka, Česko bude připravené.

Shrnutí a další kroky

Pilotní projekty na separovaný sběr od občanů i ve sběrných dvorech fungují. Kralupy, které začaly již v roce 2021 a ročně takto vytrídí 3–4 tuny čistého odpadního polystyrenu, a Letohrad, který za minulý rok ve zkušebním provozu vysbíral 1,5 tuny čistého polystyrenu, jenž byl následně prodán recyklátorovi, jsou toho zářným příkladem. Aktuálně je potřeba projekty rozšiřovat do dalších obcí. Dále je potřeba po nákladové stránce odladit, aby byl separovaný sběr pro obce efektivní a finančně zajímavý. Stejně tak bude důležité nadále hledat cesty, jak lépe propojovat všechny aktéry.

Mezi obchodními řetězci registrujeme za poslední 3 roky velký pokrok – i díky studii materiálových toků v retailu, kterou provedlo Sdružení EPS ČR ve spolupráci s platformou Cyrkl, evidujeme, že jsou významným zdrojem čistého odpadního materiálu, který následně prodávají recyklátorům.



Workshop EPS a cirkulární ekonomika III., 28. 5. 2025, Kralupy nad Vltavou

Odpadářské společnosti, i přesto že je pro ně EPS objemově minoritní materiál, věnují problematice sběru, třídění a následné recyklace odpadního pěnového polystyrenu odpovídající pozornost. Do konce i vytríděný odpadní EPS z dotřídovacích linek, který je znečištěný, nachází své uplatnění v podobě izolačních zasyplů nebo lehčených betonů.

Jak už bylo uvedeno výše, v tuzemsku máme celou řadu recyklátorů, kteří jsou schopni zpracovávat různé druhy odpadního EPS. Kapacity pro recyklaci jsou tedy dostatečné, teď musíme pracovat na tom, abychom byli schopni k nim materiál dostat za rozumnou cenu a výrobky ze zrecyklované suroviny poté našly uplatnění v ČR.

Věřím, že se MŽP podaří, i přes administrativní zátěž, vytvořit systém evidence zrecyklovaného EPS, což by dozajista ve snahách celého odvětví hrálo významnou roli. Hlavním úkolem Sdružení EPS zůstává edukace a propojování odborné i laické veřejnosti v této problematice. Z debaty mezi výrobci, zpracovateli suroviny, recyklátory a státními institucemi vzešla iniciativa hledat konkrétní cesty k zefektivnění třídění a recyklace EPS. Workshop byl tedy z pohledu Sdružení EPS úspěšný, jelikož si ověřilo, že se ubírá správným směrem.

Podrobné informace o pěnovém polystyrenu a o jeho recyklaci najdete na www.recyklujemepolystyren.cz.

ZDROJE A ODKAZY:

Zdroje a odkazy:

[1] https://www.mordorintelligence.com/industry-reports/europe-expanded-polystyrene-eps-market?utm_source=chatgpt.com

[2] https://eumeps.eu/images/website/the-eps-industry-s-journey-towards-circularity-progress-report-final.pdf?utm_source=chatgpt.com